

УДК 343.2/.7:004.056(477)

ТАРАН О.В., доктор юридичних наук, професор, провідний науковий співробітник наукової лабораторії з проблем протидії злочинності Національної академії внутрішніх справ.
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-4752-9924>.

ГАВЛОВСЬКИЙ В.Д., кандидат юридичних наук, старший науковий співробітник, головний науковий співробітник Міжвідомчого науково-дослідного центру з проблем боротьби з організованою злочинністю при РНБО України.
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-7496-9904>.

ОРГАНІЗОВАНА КІБЕРЗЛОЧИННІСТЬ В УКРАЇНІ: ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ ОФІЦІЙНОЇ СТАТИСТИКИ ТА ЇЇ АНАЛІЗУ

Анотація. У статті проаналізовані види, форми та зміст статистичної звітності, що відображають стан і структуру кіберзлочинності в Україні. Визначено способи інтерпретації статистичної інформації й використання її можливостей у запобіганні й протидії кіберзлочинності. Узагальнено та розкрито недоліки структури офіційних статистичних даних, що полягають у безсистемності, непогодженості й непослідовності їх формування. Відзначається, що дотепер у національному та міжнародному законодавстві не вистачає загальновизнаного визначення кіберзлочинів, а тому і єдиного підходу до розробки підстав віднесення протиправних діянь до таких злочинів. Звіти розроблено без обліку подальшого аналізу кіберзлочинності. І якщо у звіті Національної поліції України містяться дані про певну кількість злочинів, які можна віднести до кіберзлочинів, в офіційних статистичних звітах, крім Розд. XVI КК України, такі відсутні. Тому, про офіційну статистику, яка повно та вірогідно відображає структуру кіберзлочинності, сьогодні не йдеться. Можливо проаналізувати тільки динаміку цього виду злочинності, структуру злочинності на основі врахованих злочинів.

Ключові слова: кіберзлочинність, організована кіберзлочинність, латентна кіберзлочинність, аналіз стану кіберзлочинності, статистичні звітності.

Summary. The article analyzes the types, forms and content of statistical reporting that reflects the state and structure of cybercrime in Ukraine. Ways to interpret statistical information and to use its capabilities in preventing and combating cybercrime are identified. The shortcomings of the structure of official statistical data, namely unsystematic character, inconsistency and incoherence of their formation, are generalized and revealed. It is noted that the national and international legislation lacks a generally accepted definition of cybercrime so far, and therefore a single approach to defining the grounds for classifying illegal acts as such crimes. The reports were developed without considering further analysis of cybercrime. And while the report of the National Police of Ukraine contains data on a number of criminal offenses that can be attributed to cybercrime, the official statistical reports prepared by the Office of the Prosecutor General of Ukraine and the State Judicial Administration of Ukraine, except for Chapter XVI of the Criminal Code, are missing the mentioned data. Therefore, official statistics, which fully and accurately reflect the state and structure of cybercrime cannot be introduced today. It is possible to analyze only the dynamics of this type of crime, the structure of crime on the basis of recorded crimes. The number of criminal offenses under the articles of chap. XVI of the Criminal Code of Ukraine, is growing unevenly, and this growth in the last 4 years is insignificant. The share of these criminal offenses is growing more dynamically. But their share of the total crime rate in Ukraine today is insignificant and is less than one percent - in 2020 0.69. In the first quarter of 2021, employees of cyber police units of the National Police of Ukraine, for the first time detected 4 criminal offenses under Art. 255 of the Criminal Code of Ukraine ("Creation of a criminal organization"). During 2013 – 2010, 112 persons were found to have committed criminal offenses of this category as part of a group,

16 of them as part of an organized group. Also during this period, 171 persons who committed criminal offenses in the group in previous years were identified, including 68 in the organized group. The number of convicted persons who committed criminal offenses in the group during this period is 64, 9 of them committed crimes in an organized group.

Keywords: *cybercrime, organized cybercrime, latent cybercrime, cybercrime analysis, statistical reporting.*

Аннотація. *В статті проаналізовані види, форми і содержание статистическої отчетності, отражающие состояние и структуру киберпреступности в Украине. Определены способы интерпретации статистической информации и использования ее возможностей в предотвращении и противодействии киберпреступности. Обобщены и раскрыты недостатки структуры официальных статистических данных, заключающиеся в бессистемности, несогласованности и непоследовательности их формирования. Отмечается, что до сих пор в национальном и в международном законодательстве не хватает общепризнанного определения киберпреступлений, а потому и единого подхода к разработке оснований отнесения противоправных деяний к таким преступлениям. Отчеты разработаны без учета дальнейшего анализа киберпреступности. И если в отчете Национальной полиции Украины содержатся данные об определенном количестве преступлений, которые можно отнести к киберпреступлениям, в официальных статистических отчетах, кроме разд. XVI УК Украины, таковые отсутствуют. Поэтому, об официальной статистике, которая полно и достоверно отражает структуру киберпреступности, сегодня речь не идет. Возможно проанализировать только динамику этого вида преступности, структуру преступности на основе учтенных преступлений.*

Ключевые слова: *киберпреступность, организованная киберпреступность, латентная киберпреступности, анализ киберпреступности, статистические отчетности.*

Постановка проблеми. Відповідно до досліджень, що були проведені Atlas VPN, у 2020 році у всьому світі кіберзлочинність обійшлася підприємствам, урядовим установам і споживачам більш ніж в 1 трильйон доларів. Це близько одного відсотка світового ВВП. Деякі експерти з кібербезпеки очікують, що до кінця цього року фінансовий збиток від кіберзлочинності досягне 6 трильйонів доларів [1].

Сьогодні практично всі фахівці визнають, що ситуація з кіберзлочинністю у світі має сталу тенденцію до погіршення. При цьому посилюється зв'язок між кіберзлочинністю та організованою злочинністю [8].

Найбільшій небезпеці організована злочинність набуває у формі транснаціональної протиправної діяльності, не обмеженої державними кордонами та географічними відстанями. Транснаціоналізація злочинності, набуття нею якісно нових рис, сприяє використанню організованими злочинними угрупованнями новітніх телекомунікаційних технологій як для забезпечення вчинення "традиційних" злочинів так і здійснення принципово нових видів протиправної діяльності, безпосередньо пов'язаних із функціонуванням кіберпростору [9].

Проте на сьогодні у світі не існує ні релевантної статистики, яка відображає реальний стан кіберзлочинності, ні надійних методів збору таких даних. Справа не тільки у відсутності ідентичності національного кримінального законодавства країн в сфері боротьби з кіберзлочинністю і різної практики його застосування, а й у відмінності у формуванні кримінальної статистики та особливості правоохоронної системи.

Потрібно констатувати, що і в Україні про офіційну статистику, яка повно й достовірно відбиває стан і структуру кіберзлочинності, сьогодні не йдеться. Ми можемо проаналізувати тільки динаміку цього виду злочинності, структуру злочинності на основі облікованих злочинів [7].

Результати аналізу наукових публікацій. Окремі аспекти аналізу кіберзлочинності, зокрема організованої, вивчали О.В. Амелін, О.М. Бандурка, В.В. Василевич, Б.М. Головкін, В.В. Голіна, М.В. Гуцалюк, О.М. Джу́жа, А.П. Закалюк, О.Г. Кулик, О.М. Литвинов, В.В. Марков, Д.М. Прокоф'єва-Янчиленко, В.І. Трапезніков, В.О. Туляков та ін. Водночас, проблемам аналізу організованої кіберзлочинності, зокрема і у частині офіційної статистики, приділяється недостатньо уваги. Крім того, зважаючи на те, що більша частина кіберзлочинів, які вчиняються організованими групами, злочинними організаціями, знаходяться поза межами статистики, актуалізується проблема латентної кіберзлочинності в Україні.

Метою статті є системний аналіз національних статистичних даних, що стосуються кіберзлочинності, організованої кіберзлочинності, осіб, які вчинили кіберзлочини та інших даних, що відображені у різних офіційних джерелах; об'єктивна оцінка структури і змісту таких даних та можливостей їх використання для запобігання і та протидії кіберзлочинності.

Виклад основного матеріалу. У вітчизняному законодавстві не існує чіткого визначення поняття кіберзлочин [6].

У Законі України “Про основні засади забезпечення кібербезпеки України” від 05.10.17 р. № 2163-VIII, визначено: “Кіберзлочинність – сукупність кіберзлочинів”, “Кіберзлочин (комп'ютерний злочин) – суспільно небезпечне винне діяння у кіберпросторі та/або з його використанням, відповідальність за яке передбачена законом України про кримінальну відповідальність та/або яке визнано злочином міжнародними договорами України” [4].

Отже терміном “кіберзлочинність” охоплюється широкий спектр правопорушень, що ускладнює розробку системи типології або класифікації кіберзлочинності.

У доктрині існують різні підходи щодо класифікації кіберзлочинів.

Дослідники пропонують поділяти кіберзлочини на види залежно від об'єкта та предмета посягання: нові злочини, що стали можливими завдяки новітнім комп'ютерним технологіям (злочини, передбачені Розділом XVI Кримінального кодексу України); традиційні злочини, що вчиняються за допомогою комп'ютерних технологій та Інтернету [6].

На нашу думку, під поняттям “кіберзлочини” слід розуміти кримінальні правопорушення, передбачені Розділом XVI КК України “Злочини у сфері використання електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів, систем та комп'ютерних мереж і мереж електрозв'язку”, та кримінальні правопорушення із кваліфікуючою ознакою – з використанням високих інформаційних технологій і телекомунікаційних мереж [6].

Найбільш повно статистичні дані про кіберзлочини в Україні відображено у відомчій статистичній звітності Національної поліції України, зокрема у “Звіті про результати роботи підрозділів Національної поліції України” у Розділі XVII “Відомості про кримінальні правопорушення, що вчинені з використанням високих інформаційних технологій, у тому числі виявлення і супроводження таких правопорушень працівниками підрозділів кіберполіції”, де, крім злочинів, окреслених Розділом XVI КК України, вказана ще низка інших злочинів, що вчинені з використанням електронно-обчислювальної техніки, передбачених ст.ст. 176, 185, ч. 3 і 4 ст. 190, ст. 200, 229, 231, ч. 3, 4 і 5 ст. 301 КК України.

Окремі показники про обліковані кіберзлочини, передбачені іншими статтями КК України, відображені в інших статистичних звітах, зокрема злочини, передбачені ст. 376-1 у Єдиному звіті про кримінальні правопорушення, що готується Офісом Генерального прокурора України (за 2020 рік обліковано 30 кримінальних правопорушень).

Також варто зазначити, що об'єктивна сторона, суб'єкт, суб'єктивна сторона, кваліфікований та особливо кваліфікований склад злочину, передбаченого ст. 301 КК України, у цілому збігаються з відповідними ознаками посягання, предметом якого є твори, що пропагують культ насильства і жорстокості (ст. 300 КК України). При цьому кримінальні правопорушення, передбачені ст. 301 КК України, вчинені з використанням високих інформаційних технологій, враховуються у звіті, а передбачені ст. 300 КК України – не враховуються [6].

А.В. Савченко вважає, що, крім кримінальних правопорушень, зазначених у вищевказаному звіті (НПУ), під категорію кіберзлочинів можуть підпадати й інші злочини, передбачені КК України, за умови, що знаряддям їх вчинення будуть інформаційні мережеві технології та(або) їх наслідки позначатимуться у кіберпросторі [5].

Серед кримінальних правопорушень, що вчинені з використанням високих інформаційних технологій у 2020 році, найбільшу питому вагу становили кримінальні правопорушення, передбачені ч. 3,4 ст. 190 КК України – 25,9 % (1355). Організованими групами вчинено 111 шахрайств.

Разом з тим варто зауважити, що у 2020 році зареєстровано близько 1800 кримінальних правопорушень, передбачених ч. 1 та ч. 2 ст. 190 КК України, які вчинені з використанням високих інформаційних технологій.

Окрім різних причин, на думку фахівців, це пов'язано, певною мірою, з невірною кваліфікацією таких кримінальних правопорушень. Так нерідко органи досудового розслідування відкривають кримінальні провадження за ч. 1 або ч. 2 ст. 190 КК України без урахування кваліфікуючої ознаки – “вчинено з використанням електронно-обчислювальної техніки”.

Проте ці кримінальні правопорушення не відображені у звітності, як вчинені з використанням високих інформаційних технологій.

Отже, не всі кримінальні правопорушення, що зареєстровані в ЄРДР і відображені у звітах, враховані як злочини, вчинені з використанням високих інформаційних технологій, тобто як кіберзлочини. Вони створюють певну штучну латентність кіберзлочинності в Україні.

Отже наразі можна проаналізувати лише динаміку та структуру кіберзлочинності на основі облікованих злочинів.

Проаналізуємо офіційну статистичну звітність Офісу Генерального прокурора України щодо облікованих кримінальних правопорушень у сфері використання електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), систем та комп'ютерних мереж і мереж електрозв'язку.

Із Таблиці 1 видно, що рівень таких кримінальних правопорушень зростає нерівномірно, і це зростання впродовж останніх чотирьох років є незначним. Питома вага цих кримінальних правопорушень зростає більш динамічно, але це викликано, в першу чергу, зниженням загального рівня злочинності.

Варто наголосити, що Офісом Генерального прокурора України готується Звіт про результати боротьби з організованими групами та злочинними організаціями (форма № 1-ОЗ). Але наразі у цьому Звіті не передбачено відомостей ні про кіберзлочини, ні про злочини у сфері використання електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), систем та комп'ютерних мереж і мереж електрозв'язку.

Окремі показники щодо кримінальних правопорушень, учинених групою осіб у сфері використання електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), систем та комп'ютерних мереж і мереж електрозв'язку, відображені у Єдиному звіті про кримінальні правопорушення.

Таблиця 1

Обліковані кримінальні правопорушення, передбачені статтями Розділу XVI КК України, їх питома вага у загальній злочинності та кількість зареєстрованих кримінальних правопорушень

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Всього зареєстровано	563560	529139	565182	592604	523911	487133	444130	360622
Розділ XVI КК України	595	443	598	865	2573	2301	2204	2498
Питома вага (в %)	0,11	0,08	0,11	0,15	0,49	0,47	0,54	0,69

В Україні у 2020 році відповідно до звітності Офісу Генерального прокурора, обліковано 58 кримінальних правопорушень, учинених групою осіб у сфері використання електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), систем та комп'ютерних мереж і мереж електрозв'язку, що становить 2,3 % від облікованих і у 2,3 рази менше порівняно з 2019 роком (135). Із них – 54, передбачених ст. 361 КК України, у 2019 р. – 132. У 2020 році було обліковано ще 24 кримінальних правопорушення, які були вчинені групою осіб у минулих роках, і за якими провадження направлені до суду.

Із 58 кримінальних правопорушень, учинених групою осіб у сфері використання електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), систем та комп'ютерних мереж і мереж електрозв'язку, у 56 випадках досудове розслідування здійснювалося органами Національної поліції, у 2 –ДБР.

Із Таблиці 2 видно, що кількість кримінальних правопорушень, вчинених групою осіб, протягом восьми років збільшилася, хоча і відзначалися періодичні коливання.

Таблиця 2

Обліковані кримінальні правопорушення, передбачені статтями Розділу XVI КК України та кількість зареєстрованих кримінальних правопорушень вчинених групою осіб протягом 2013 – 2020 рр.

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Усього кримінальних правопорушень	595	443	598	865	2573	2301	2204	2498
Групою осіб	14	17	9	48	42	44	135	58

Протягом 2013 – 2020 рр. значно змінювалася питома вага кримінальних правопорушень, вчинених групою осіб, відносно кількості облікованих кримінальних правопорушень, передбачених статтями Розділу XVI КК України і складала від 1,5 % у 2016 р. до 6,1 % у 2019 р., див. Рис. 1.

Проаналізуємо статистичні дані про осіб, які вчинили кримінальні правопорушення у сфері використання електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), систем та комп'ютерних мереж і мереж електрозв'язку (Розділ XVI КК України).

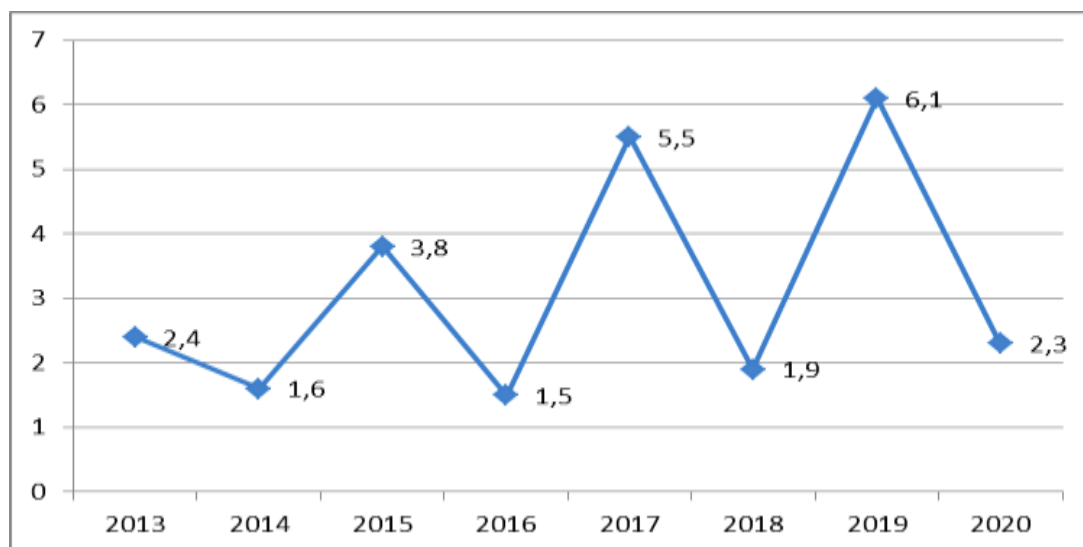

Рис. 1. Графічне зображення питомої ваги кримінальних правопорушень, вчинених групою осіб у кількості зареєстрованих кримінальних правопорушень, передбачених статтями Розділу XVI КК України протягом 2013 – 2020 рр.

В Україні у 2020 році, відповідно до звітності Офісу Генерального прокурора України (Єдиний звіт про осіб, які вчинили кримінальні правопорушення), виявлено 19 осіб, які у складі групи вчинили кримінальні правопорушення, передбачені статтями Розділу XVI КК України, у т.ч. 4 у складі організованої групи або злочинної організації. Це у 2,4 рази більше порівняно з 2019 роком (виявлено 8 осіб). 14 осіб вчинили кримінальні правопорушення, передбачені ст. 361 КК України, див. Таблицю 3.

Таблиця 3

Кількість виявлених осіб, які вчинили кримінальні правопорушення, передбачені статтями Розділу XVI протягом 2013 – 2020 рр.

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Всього виявлено осіб:	54	41	46	52	103	136	103	152
у групі	16	10	7	15	28	9	8	19
у складі ОГ або ЗО				0	12			4

У 2020 році виявлено 4 особи, які вчинили кримінальні правопорушення у складі організованої групи у 2019 році – жодної. Проте у 2019 році виявлено 2 особи з міжрегіональними зв'язками.

На нашу думку, варто також звернути увагу на аналіз статистичних даних про виявлених осіб, які вчинили кримінальні правопорушення у минулих роках. До речі, таких осіб у 2020 році виявлено на 10,5 % більше порівняно з тими, що вчинили кримінальні правопорушення у 2019 році.

У 2020 році виявлено 168 осіб, які вчинили кримінальні правопорушення у минулих роках, що на 43,6 % більше порівняно з 2019 роком (117 у 2019 р.), див. Таблицю 4.

Таблиця 4

Кількість виявлених осіб, які вчинили кримінальні правопорушення, передбачені статтями Розділу XVI у минулих роках, протягом 2013 – 2020 рр.

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Всього виявлено осіб:	26	31	34	38	65	118	117	168
у групі	7	10	7	11	19	44	23	50
у складі ОГ або ЗО		2		1	2	28	9	26

Осіб, які вчинили кримінальні правопорушення у складі групи, у 2020 році виявлено 19, а осіб, які вчинили кримінальні правопорушення у складі групи в минулих роках виявлено у 2,3 рази більше – 50. Осіб, які вчинили кримінальні правопорушення у складі організованої групи, у минулих роках виявлено у 6,5 рази більше порівняно з тими, що вчинили кримінальні правопорушення у 2020 році. За 3 місяці 2021 року виявлено 22 особи, які вчинили кримінальні правопорушення у складі організованої групи або злочинної організації у минулих роках.

Проаналізуємо статистичні дані щодо кількості засуджених, в т.ч. які вчинили злочин у складі групи та організованої групи, за статтями, передбаченими Розділом XVI Кримінального кодексу України, що готуються Державною судовою адміністрацією України.

Як видно зі судової звітності, у судах першої інстанції у 2020 році за статтями передбаченими Розділом XVI КК України, кількість осіб, судові рішення щодо яких набрали законної сили зменшилася на 4,2 % порівняно з попереднім роком (72 у 2019 р. проти 69 у 2020 р.). Разом з тим кількість засуджених осіб збільшилася на 12 % (50 у 2019 р. проти 56 у 2020 р.). При цьому кількість засуджених осіб, які вчинили злочини у складі групи, складає по 7 осіб.

Посилаючись на офіційні дані судової статистики, розглянемо динаміку кількості засуджених, в т.ч. які вчинили злочин у складі групи та організованої групи, за статтями, передбаченими Розділом XVI Кримінального кодексу України протягом 10 років.

Відповідно, у 2011 році за вчинення такої категорії злочинів засуджено 56 осіб. У 2012 році законної сили набрали обвинувальні вироки стосовно 80 осіб. Починаючи з 2013 року, з'явилася тенденція до зменшення кількості засуджених осіб – до 24: 2014 рік – 37 осіб, 2015 – 31 особа, 2016 – 24 особи. Але починаючи з 2017 року кількість засуджених осіб почала зростати: 2017 – 42 особи, 2018 – 49 осіб, 2019 – 50 осіб, і у 2020 році кількість осіб засуджених за вказані злочини зросла до 56 осіб.

При цьому варто зауважити, що кількість засуджених осіб, які вчинили злочини у групі, також не відповідає загальній тенденції щодо всіх засуджених. Їхня питома вага також збільшувалася і зменшувалася від найменшої у 2011 році – 8,9 % до найбільшої у 2016 році – 37,5 %. У 2020 році питома вага становила 12,5 %.

Протягом 2011 – 2020 років засуджено 9 осіб, які вчинили злочини у складі організованої групи: 2012 р., 2017 р., 2018 р. – по 3 особи., див. Таблицю 5.

Найбільше інформації щодо вчинення кіберзлочинів організованими групами або злочинними організаціями, виявлених працівниками підрозділів кіберполіції, можна отримати з відомчої звітності Національної поліції України, зокрема Звіту про результати роботи підрозділів Національної поліції України за 2020 р. (форма № 1-АВ).

Таблиця 5

Кількість засуджених осіб, які вчинили злочини,
передбачені статтями Розділу XVI КК України, протягом 2011–2020 рр.

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Засуджених	56	80	49	37	31	24	42	49	50	56
Вчинили злочин у складі групи	5	12	10	8	6	9	11	6	7	7
Питома вага (в %)	8,9	15,0	20,4	21,6	19,4%	37,5	26,2	12,2	14,0	12,5

Кіберполіція як структурний підрозділ Національної поліції України, була створена 5 жовтня 2015 року, а відомості про виявлені організовані групи та злочинні організації і вчинені ними кримінальні правопорушення, виявлені працівниками підрозділів кіберполіції, були введені у Звіт у 2016 році. У зв'язку з цим цей вид злочинності можна проаналізувати за 5 років.

Протягом 2016 – 2020 рр. було виявлено 38 організованих груп і жодної злочинної організації.

Динаміка виявлення організованих груп також є несталою. Так у 2016 році було виявлено 2 організовані групи. В подальшому, у 2017 році, позначилася тенденція щодо їх збільшення (у 3,5 рази порівняно з 2016 роком). Ця тенденція посилилася у 2018 році, оскільки було виявлено 11 організованих груп (на 57,1 % більше порівняно з 2017 р.), однак їх кількість у 2019 р, зменшилася у 2,8 рази до 4, у 2020 році різко зросла у 3,5 рази до 14 виявлених організованих груп.

Протягом 5 років було виявлено 8 організованих груп з міжрегіональними зв'язками: 2017 р. – 4, 2018 р. – 1, 2019 р. – 1, 2020 р. – 2.

Тривалість дії організованих груп у 65,8 % (25 ОГ) становила до одного року, до двох років – 23,7 % (9 ОГ), від 3-х до 6-ти років – 10,5 % (4 ОГ).

Виявленими кіберполіцією організованими групами вчинено у 2016 р. 77 кримінальних правопорушення, з них більшу частину складає шахрайство – 64 (83,1 %), у 2017 р. із 166 кримінальних правопорушення шахрайство складає 131 (78,9 %), у 2018 р. із 142 учинених кримінальних правопорушень шахрайство – 100 (70,4 %), у 2019 р. із 84 – шахрайство – 66 (78,6 %) і у 2020 р. питома вага шахрайств складає 56,3 % – 111 із 197.

Зменшення питомої ваги шахрайств із загальної кількості кримінальних правопорушень вчинених організованими групами, пов'язане з тим, що працівниками кіберполіції були виявлені кримінальні, правопорушення, які раніше не виявлялися ними, зокрема 18 крадіжок, 21 виготовлення, зберігання, придбання, перевезення, пересилання, ввезення в Україну з метою збуту або збут підроблених грошей, державних цінних паперів чи білетів державної лотереї.

Організованими групами вчинено 46 злочинів у сфері використання ЕОМ (комп'ютерів), систем та комп'ютерних мереж у 2017 р. – 13, 2018 р. – 6, 2019 р. – 17 і у 2020 р. – 10.

Працівниками підрозділів кіберполіції протягом останніх 5 років було виявлено 138 осіб, які вчинили кримінальні правопорушення у складі організованих груп: у

2016 р. 8 (2 організатори, 6 виконавців), 2017 виявлено у 3,4 рази більше – 27 (7 організаторів, 20 виконавців), у 2018 р. кількість виявлених збільшилася до 41 особи (+ 51,9 %) (10 організаторів, 31 виконавець), у 2019 р. значне зниження у 3,4 рази до 12 (4 організатори, 8 виконавців) і значне збільшення у 4,2 рази до 50 (15 організаторів, 34 виконавців).

Висновки.

У вітчизняному законодавстві нині не існує чіткого визначення поняття кіберзлочин, дискутуються різні точки зору щодо класифікації кіберзлочинів, відсутній перелік “традиційних” злочинів, які можуть відноситися до категорії кіберзлочинів, а отже і відсутня офіційна статистична звітність щодо облікованих кіберзлочинів.

Зазначене негативно позначається на можливості запобігання цим злочинам, зумовлюючи труднощі у боротьбі з кіберзлочинністю.

Аналіз такої статистичної звітності надав би можливість проаналізувати динаміку цього виду злочинності, структуру злочинності, стан криміногенної ситуації у цій сфері на основі облікованих злочинів та розробляти на їхній основі організаційно-правові заходи для більш ефективної протидії кіберзлочинності на національному рівні [6; 7].

Використана література

1. The Future of Cybersecurity in 2021 and Beyond. URL: <https://www.technewsworld.com/story/The-Future-of-Cybersecurity-in-2021-and-Beyond-87018.html> April 15, 2021.
2. К вопросу о латентности киберпреступлений. URL: <https://infourok.ru/statya-k-voprosu-latentnosti-kiberprestupleniy-1460496.htm> (дата звернення: 07.11.2018).
3. Про основні засади забезпечення кібербезпеки України: Законі України від 05.10.17 р. № 2163-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2163-19>
4. Про основні засади забезпечення кібербезпеки України: Закон України від 05.10.17 р. № 2163-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2163-19>.
5. Науково-практичний коментар Закону України “Про основні засади забезпечення кібербезпеки України” / М.В. Гуцалюк та ін.; за ред. М.В. Гребенюка. Київ: Національна академія прокуратури України, 2019. 220 с.
6. Хахановський В.Г., Гавловський В.Д. Тлумачення та класифікація кримінальних правопорушень як кіберзлочинів. *Інформація і право*. № 2(33)/2020. С. 99-110.
7. Гавловський В.Д. Захист інформації шляхом посилення ефективності протидії кібератакам. *Інформація і право*. № 2(30)/2019. С. 105-110.
8. Гуцалюк М.В. Сучасні тенденції організованої кіберзлочинності. *Інформація і право*. № 1(28)/2019. С. 118-128.
9. Гриненко І., Прокоф’єва-Янчиленко Д., Прокоф’єв М. Структура кримінальних відносин у кіберпросторі: наук.-техн. зб. *Правове, нормативне та метрологічне забезпечення системи захисту інформації в Україні*. 2013. Вип. 1. С. 27-33.

~~~~~ * * * ~~~~~